

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

تأمین مالی در بخش کشاورزی با تشریح عملکرد واحدهای فعال بخش کشاورزی از طریق توانمندسازی دیجیتال

علی رضا شریف مقدسی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

بازار پول: از طریق تسهیلات، اعتبارات و وام های بانکی

منابع تامین مالی

بازار سرمایه: از طریق بازار ثانویه در بورس و فرابورس و یا بازار اولیه که بعضا در بورس قرار می گیرند.

مدیران مالی:

به زبان ساده پول را از جایی از بیرون شرکت وارد شرکت کنند و به جریان می اندازند و از آن سود کسب می کنند و از آن بهره به مالکان سرمایه بدهند و یا بخشی دیگر داخل شرکت نگه دارند، عملیات مالی یا فاینانس و یا تامین مالی گفته می شود.

*****عواملی مانند سیاستگذاری های بانک مرکزی در بازار پول، قدرت و شفافیت، شناخت دقیق از جزئیات بخش واقعی اقتصاد، عدم وابستگی به دولت، سلامت و ثبات سیستم بورس در بازار سرمایه در انتخاب منبع تامین مالی تعیین کننده است. مثال:** سیاست های پولی انقباضی

روش های تامین منابع مالی

بدهی (گواهی سپرده / اوراق مشارکت / صکوک مرابحه، اجاره، سفارش ساخت، مضاربه / اوراق سلف موازی کالایی / گواهی کالایی)

سرمایه (تاسیس شرکت های سهامی خاص و عام و عرضه اولیه سهام / افزایش سرمایه و عرضه ثانویه سهام / ادغام و تملیک / صندوق پروژه / صندوق زمین و ساختمان)

سئوالات کلی:

✓ جایگاه افراد در بازار سرمایه کجاست؟ جایگاه فعالان بخش کشاورزی در بازار سرمایه کجاست؟ و در نظام اقتصادی کجا ایستادند؟

✓ چه اهدافی را با چه روشی در بازار سرمایه دنبال می کنند؟

✓ انواع ابزار های تامین مالی در بخش کشاورزی چیست؟ و ابزارهای ساختار یافته، دقیق و پیشرفته جهان چه هستند؟

(CAP اتحادیه اروپا، آسیای جنوب شرقی، ترکیه، ایالات متحده، آفریقا)

✓ بازار سرمایه و فعالان بخش کشاورزی تا چه اندازه توانسته اند زنجیره ارزش محصولات کشاورزی را توسعه و پایدار نگه دارند؟

بازار پول:

وام (اخذ وام و تسهیلات از بانک ها و موسسات مالی) /
خط اعتبار (تعریف خطوط اعتباری با بانک ها و موسسات مالی)

بازار پول:

صندوق اوراق بهادار (صدور اوراق بهادار شامل اوراق تسهیلات مالی و قرض الحسنه
سهام) فروش سهام به عنوان یک منبع مالی)
سرمایه گذاری (سرمایه گذاری خصوصی و همکاری با صنعت و شرکت ها)
تسهیلات مالی دولتی (استفاده از یارانه ها و تسهیلات مالی دولتی)

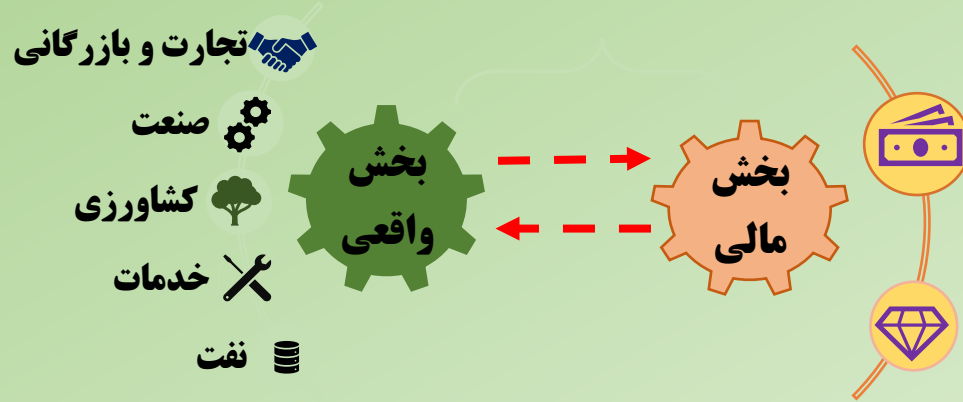
وام گیری از افراد حقیقی (دریافت وام از افراد و یا
خانواده که ممکن است بدوه بهره باشد) /
سرمایه گذاری از طریق افراد (سرمایه گذاری در
شرکت ها و یا پروژه ها و استفاده از سهام و دریافت
سود و زیان) /
جمع آوری سرمایه از جمعیت عمومی (با استفاده از
جذب سرمایه عموم مردم در قالب پروژه های
جمعیت محور کراد فاندینگ، مالیات گذاری
خصوصی) /
سرمایه گذاری در اموال نقدی یا مشاغل
فردی (استفاده از اموال نقدی و مشاغل فردی خود) /
استفاده از امکانات اعتبار فردی (استفاده از کارت ها
خطوط و یا اعتبارات اضطراری) .

سرمایه گذاری اولیه (استفاده از سرمایه گذاری اولیه
برای راه اندازی ایده)
صندوق های سرمایه گذاری ریسکی
برنامه های شتاب دهنده (شرکت در برنامه های
شتاب دهنده و دریافت پشتیبانی مالی و امکانات
فیزیکی)
وام ها و اعتبارات (اخذ وام و اعتبارت بانکی)
جذب مشتریان پیش از عرضه (استفاده از پلتفرم و
جذب سرمایه های عمومی)
فروش پیش از عرضه و قراردادهای آتی (فروش
محصولات یا خدمات پیش از عرضه با انعقاد قرارداد).

تامین مالی دولت از طریق درآمدهای داخلی (مالیات، عوارض، بیمه، فروش دارایی) /
تامین مالی دولت از طریق بدهی (از طریق بازار سرمایه و انتشار اوراق خزانه)

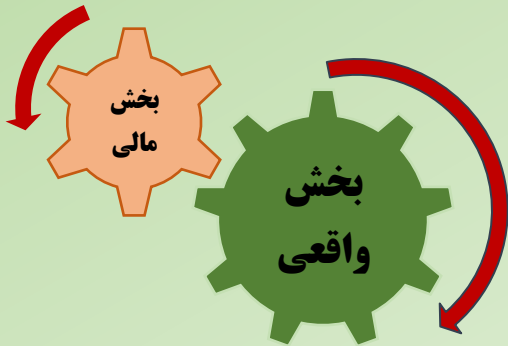
بررسی اقتصادی

بازار پول: بانک ها و موسسات اعتباری و بازار غیررسمی (تامین مالی کوتاه مدت، سرمایه در گردش، دستخوش سیاستگذاری دستوری، تسهیلات تکلیفی، تورم)

بازار سرمایه: بورس ها، بیمه، شرکت سرمایه گذاری، صندوق بازنشستگی (تامین مالی بلند مدت، عدم تورم، رونق تولید، سازماندهی واسطه گران)

بخش مالی کوچکتر از بخش واقعی

شرایط احتمالی
اقتصاد

خالی ماندن ظرفیت های تولیدی، بیکاری، تعطیلی واحدهای تولیدی، شرایط رکود تورمی

بخش مالی بزرگتر از بخش واقعی

بخش مالی متاثر از بازار پول:
رونق سفته بازی و واسطه گری، عدم تعادل بین بخش های کشاورزی، تورم

بخش مالی متاثر از بازار سرمایه:
رونق تولید، کاهش بیکاری، عدم تورم، افزایش R&D

سهم کشاورزی از بازار پول

بطور متوسط سهم بخش کشاورزی از تسهیلات پرداختی در یک ماه عبارت است از ۱.۲۶ درصد که:

✓ از همه بخش ها کمتر است.

✓ بنظر می رسد این تسهیلات در بخش های مصرفی کشاورزی مانند مسکن خرج شده است.

«جذب حداقلی تسهیلات از بازار پول نسبت به سایر بخش ها»

سهم کشاورزی از بازار سرمایه

با توجه به ساختار و ارکان بازار سرمایه و عملکرد آنها:

✓ کشاورزی سهم بسیار کمی از بازار سرمایه دارد.

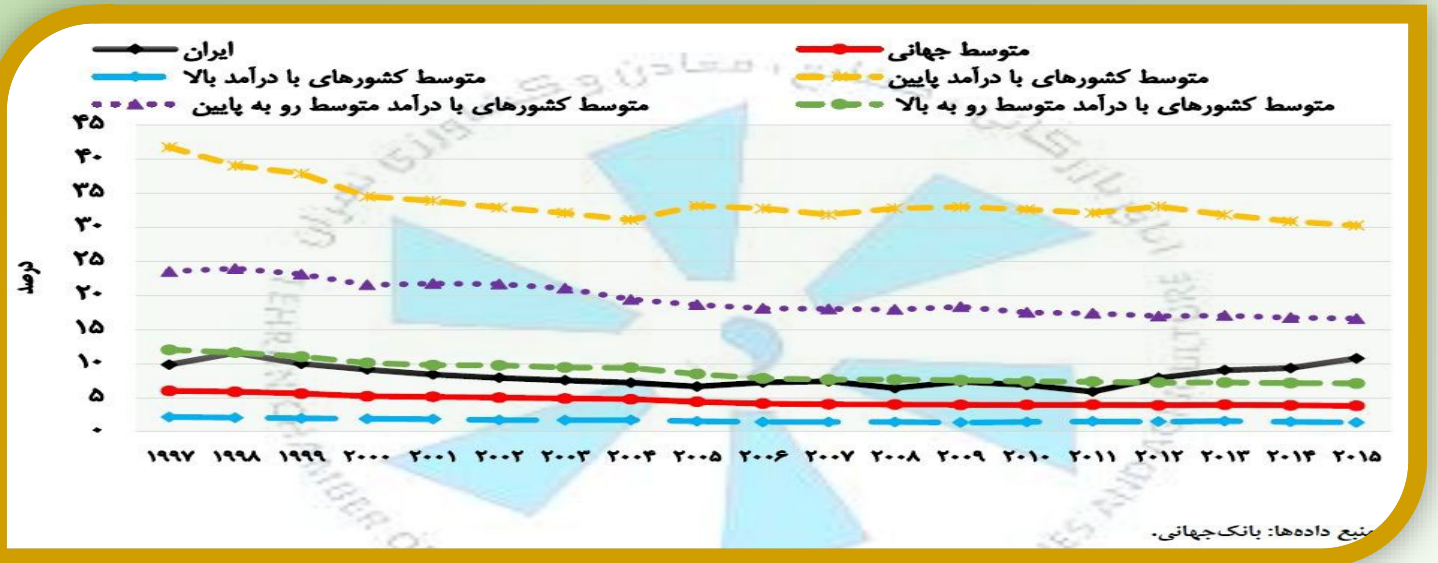
✓ با توجه به سهم بخش کشاورزی از GDP، این بخش نتوانسته با سایر بخش ها رقابت نماید.

«جذب حداقلی سرمایه از بازار سرمایه»

بررسی وضعیت بخش کشاورزی در جهان

نمودار روند حمایتی کشورهای جهان از بخش کشاورزی

بزرگترین تولیدکننده محصول کشاورزی در سال ۱۹

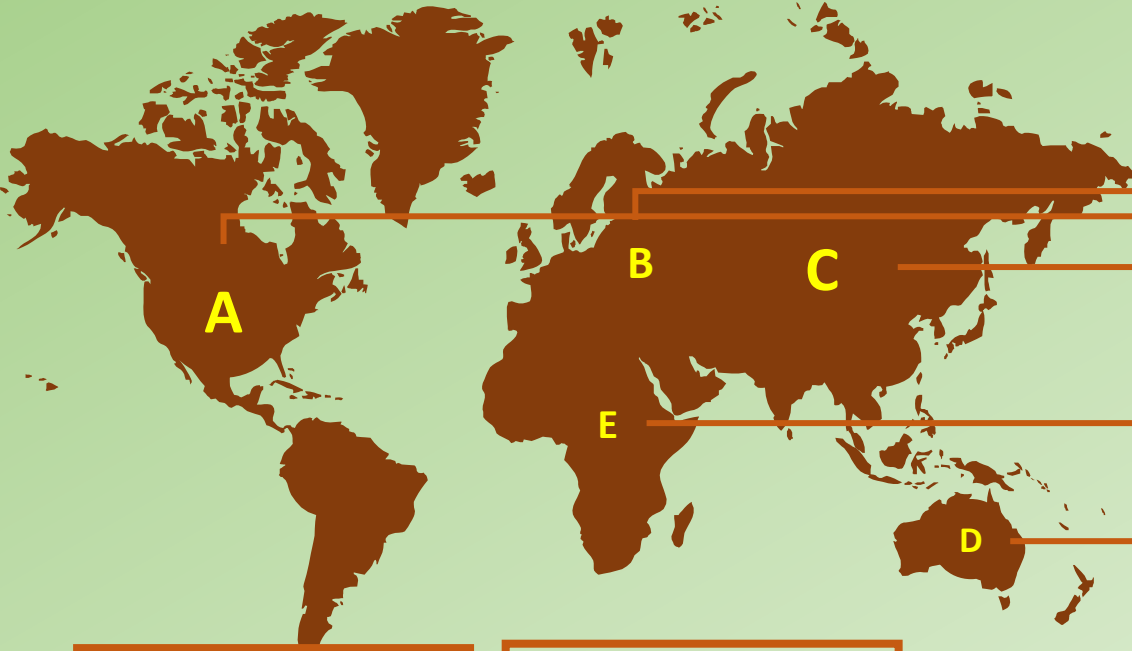
رتبه	نام کشور	میزان تولید/میلیون تن
۱	امریکا	۵۱۳/۷۴
۲	چین	۲۳۰/۳۸
۳	برزیل	۲۳۰/۳۸
۴	آرژانتین	۱۲۰/۶۳
۵	هند	۸۸/۹۴
۶	فرانسه	۷۶/۴۶
۷	روسیه	۵۳/۷۳
۸	آلمان	۴۷/۱۹
۹	رومانی	۲۹/۴۱
۱۰	بریتانیا	۲۷/۲۷
۱۱	نیجریه	۱۹/۹۲
۱۲	ایتالیا	۱۷
۱۳	اتیوپی	۱۶/۷
۱۴	آفریقای جنوبی	۱۴/۳۹
۱۵	اندونزی	۱۳/۵۵
۱۶	تانزانیا	۸/۶۸
۱۷	مصر	۷/۸۱
۱۸	فیلیپین	۷/۶۱
۱۹	ویتنام	۴/۶۵
۲۰	بلاروس	۲/۹۳

حمایت های مالی زیاد نمی تواند مشکل بخش کشاورزی را حل کند،
لذا وجود عواملی مانند روش های تامین مالی، ساختار مناسب بخش
کشاورزی و مدیریت زنجیره ارزش، شناخت خوب از بخش کشاورزی
و غیره می تواند بهره وری را بالا ببرد.

- ✓ کارآیی و بهره وری زیاد سیاست های حمایتی کشور های با درآمد بالا از بخش کشاورزی نسبت به کشور های کم درآمد
- ✓ عدم توانائی بخش کشاورزی در استفاده بهینه از سیاست های حمایتی به دلیل عدم جذابیت مالی بخش کشاورزی

بررسی تجربیات بین المللی در بخش کشاورزی

ویژگی های بخش کشاورزی

- ✓ کشاورزی دیجیتال
- ✓ کسب و کار بر پایه دیجیتال
- ✓ کشاورزی مبتنی بر جامعه.
- ✓ کشاورزی پایدار
- ✓ مردمی سازی امنیت غذایی
- ✓ قوانین و سیاست گذاری های بهینه
- ✓ حفاظت از منابع
- ✓ توجه به نسل آینده
- ✓ افزایش اشتغال در بخش کشاورزی
- ✓ توسعه صنایع مرتبط

❖ قاره آفریقا

✓ مصر

❖ قاره اروپا

✓ کل اتحادیه اروپا

❖ قاره اقیانوسیه

✓ استرالیا
✓ نیوزلند

❖ قاره آمریکا

✓ ایالات متحده آمریکا
✓ کانادا

❖ قاره آسیا

✓ ترکیه ✓ هند ✓ ایران ✓ چین ✓
✓ ژاپن ✓ سنگاپور ✓ سریلانکا ✓ تایلند ✓

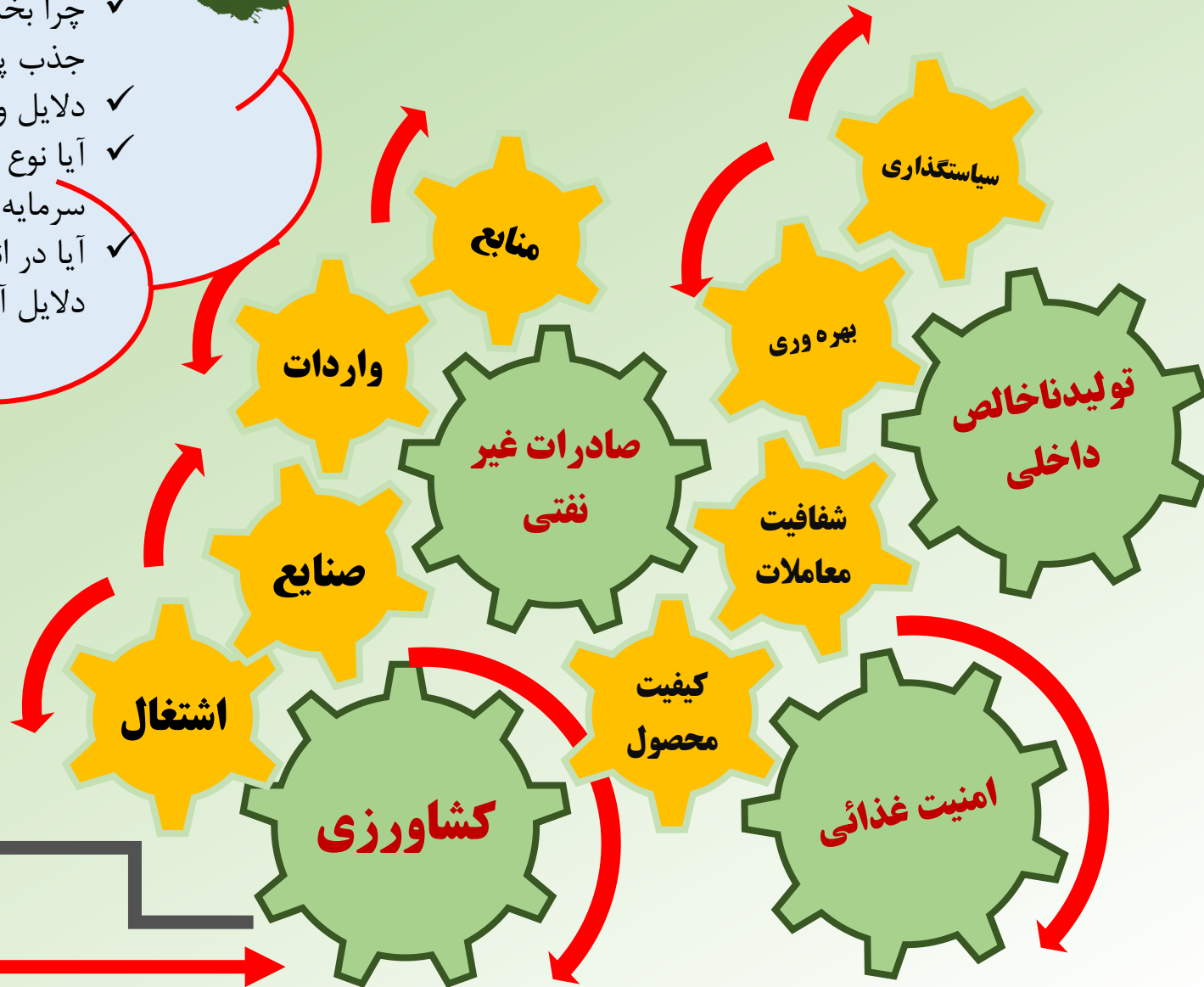
عدم وجود استراتژی مالی در جذب سرمایه

منبع: APO و سازمان ملی بهره وری جمهوری اسلامی ایران

با توجه اهمیت بخش کشاورزی در کشور:

- ✓ چرا بخش کشاورزی نتوانسته نسبت به سایر بخش های اقتصاد کشور در جذب پول و سرمایه موفق باشد؟
- ✓ دلایل و آثار این عدم موفقیت چیست؟
- ✓ آیا نوع و عملکرد بازارهای مالی از حیث دولتی و خصوصی در جذب پول و سرمایه توسط بخش کشاورزی موثر است؟
- ✓ آیا در انتقال منابع مالی از بازار مالی به بخش کشاورزی نشتی وجود دارد؟ دلایل آن چیست؟

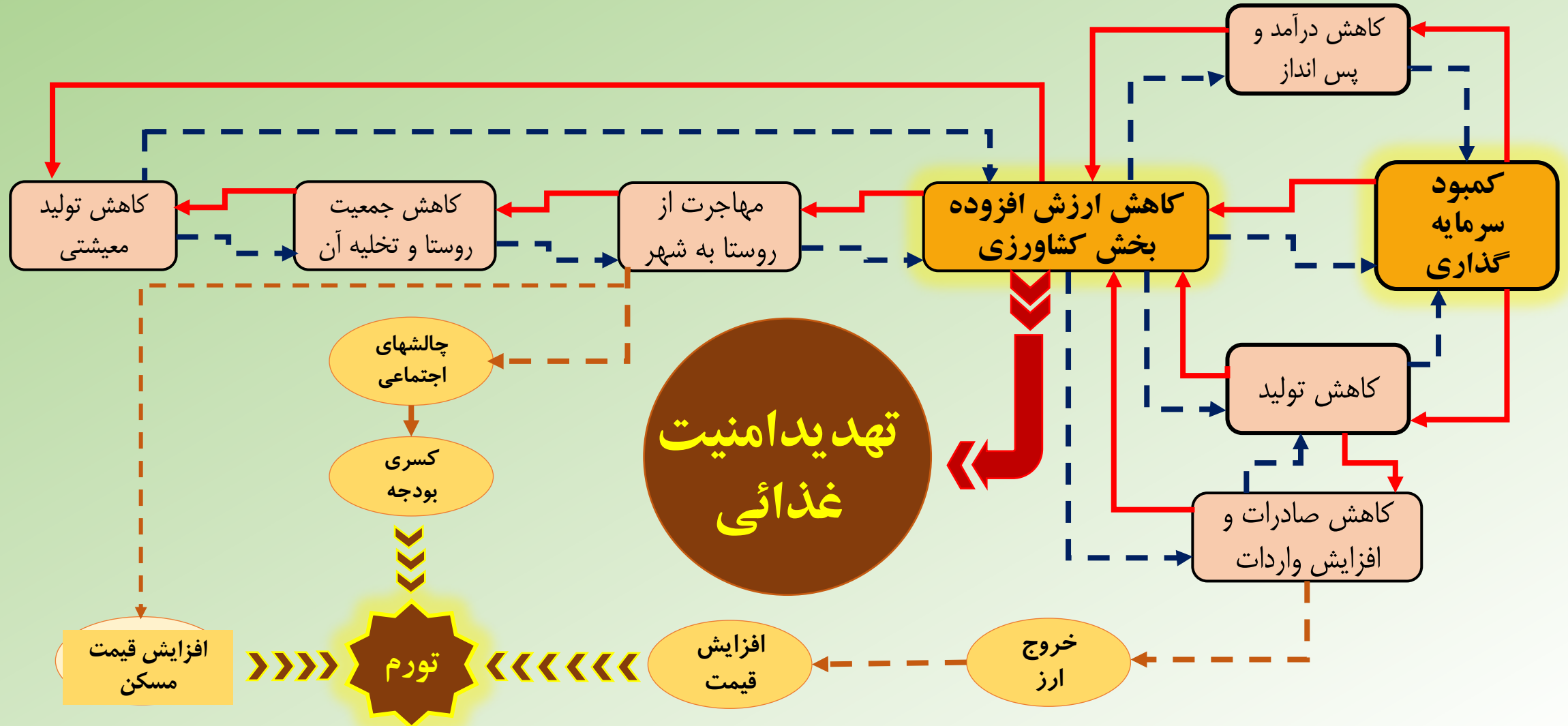
راه حل چیست؟

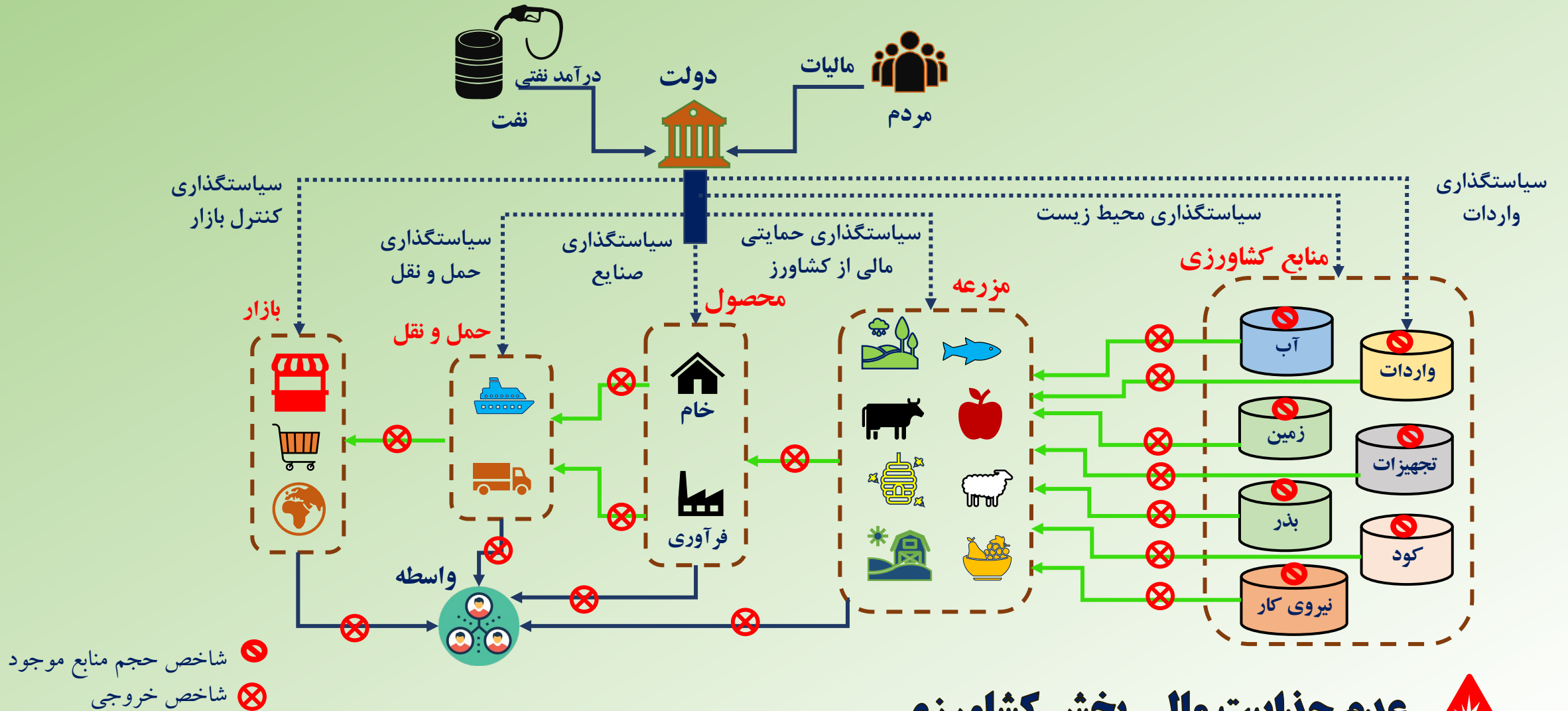
بازارهای مالی و پولی

آثار عدم جذب پول و سرمایه از بخش مالی

زنجیره ارزش بخش کشاورزی

عدم جذابیت مالی بخش کشاورزی

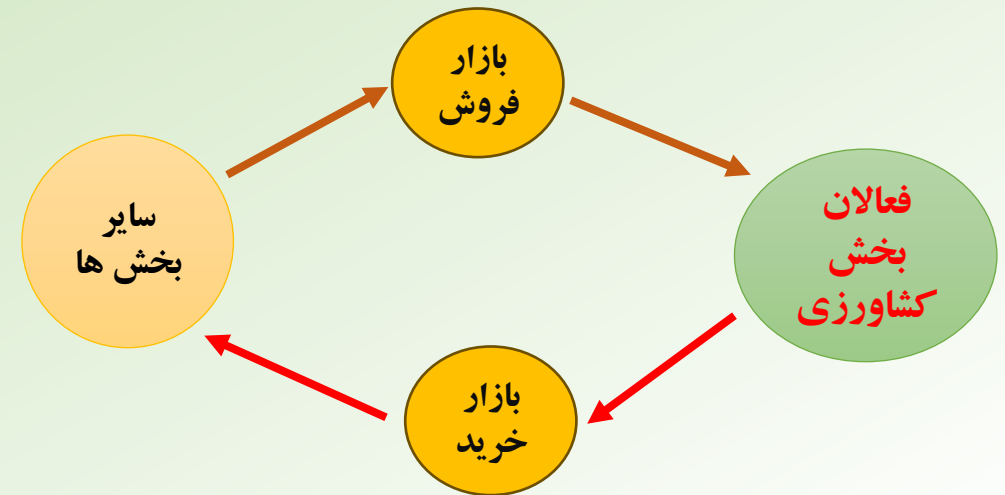

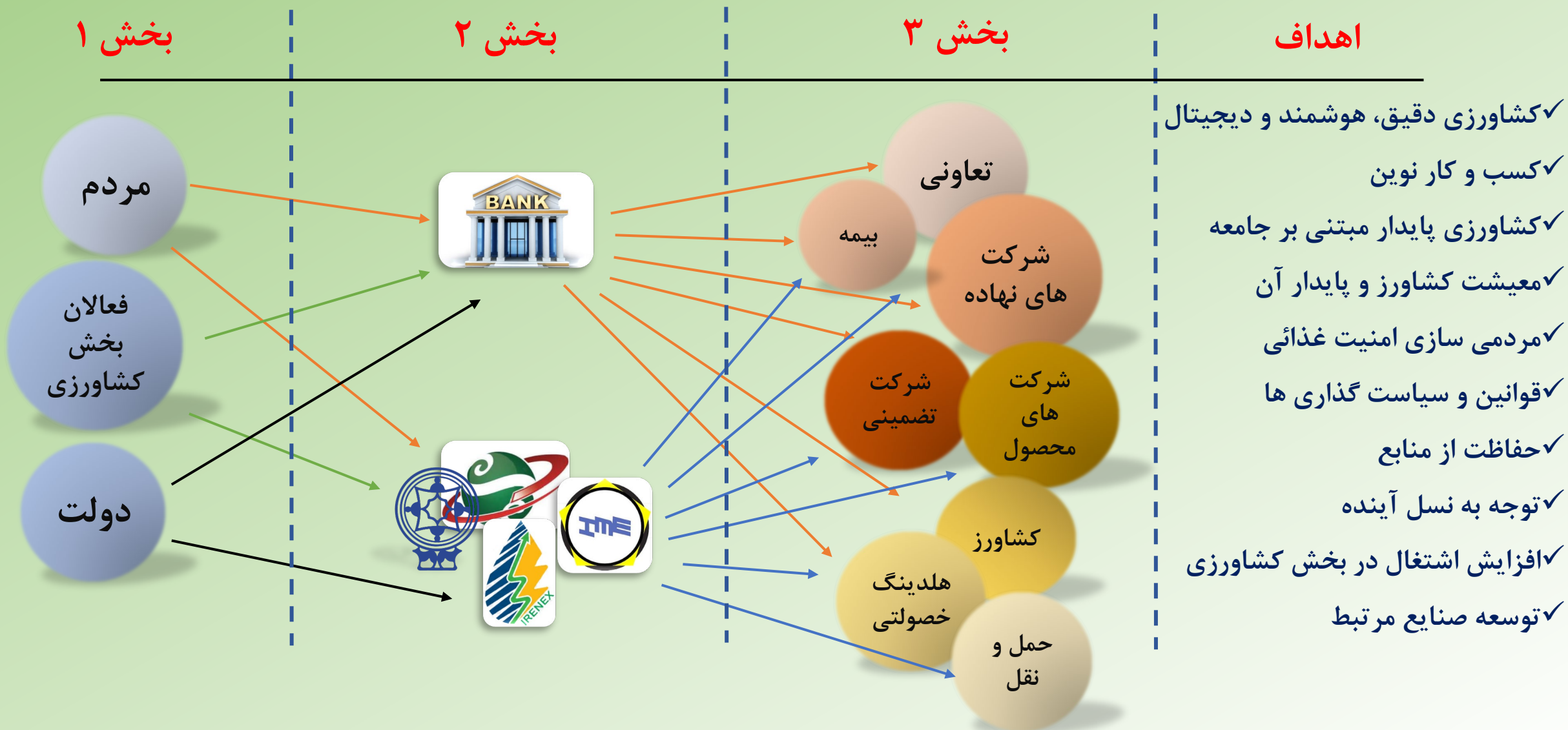
روابط بین فعالان بخش کشاورزی همانند یک شبکه عصبی

❖ بازارها نقاط ارتباط فعالان بخش کشاورزی با سایر بخش ها

- درآمدها و هزینه های فعالان بخش کشاورزی با هر نوع فعالیتی از طریق جریان پولی است.
- این جریان بدون خلق ارزش حاصل از سرمایه گذاری به همراه چالش است.
- (تورم، جذب بیشتر پول توسط واسطه گران و کاهش منفعت کشاورزان از تولید و ...)

تشریح عملکرد تامین مالی

- ✓ کشاورزی دقیق، هوشمند و دیجیتال
- ✓ کسب و کار نوین
- ✓ کشاورزی پایدار مبتنی بر جامعه
- ✓ معیشت کشاورز و پایدار آن
- ✓ مردمی سازی امنیت غذایی
- ✓ قوانین و سیاست گذاری ها
- ✓ حفاظت از منابع
- ✓ توجه به نسل آینده
- ✓ افزایش اشتغال در بخش کشاورزی
- ✓ توسعه صنایع مرتبط

ارتباطات همه واحد ها در تمامی بخش ها با هم و تشکیل بازار های رسمی و غیر رسمی و تهاتری یک شبکه پیچیده عصبی را بوجود می آورد.

بخش ۱

- ✓ ماهیت قانونی واحدهای این بخش (دولتی / خصوصی / تعاونی / شبه دولتی)
- ✓ علایق واحدهای این بخش چه پروژهها و سرمایه گذاری هایی می باشد؟ چرا؟
- ✓ چقدر این واحد ها با زنجیره ارزش محصولات زیر بخش های کشاورزی مانند دامپروری، زراعت، باغبانی، شیلات و ... آشنایی دارند؟
- ✓ سهم هر یک از واحد های موجود در این بخش از بازار پول و بازار سرمایه چقدر است؟ و افزایش و کاهش آن تحت تاثیر چه عواملی است؟
- ✓ ملاک های انتخاب پروژه ها و شرکت های فعال در بازار مالی (پول / سرمایه) چیست؟
- (بررسی صورت های مالی و سود و زیان / پشتوانه های مالی شرکت، دارائی های و سرمایه پایه، سرمایه در گردش / پشتوانه های حمایتی شرکت / بازار و قیمت محصول شرکت / تضمین ها و ضمانت های شرکت / بررسی های تکنیکال از رفتار گذشته شرکت / نرخ بازگشت سرمایه و زمان بازگشت آن از پروژه ها / اهلیت و اصلیت و شفافیت شرکت و پروژه / سلامت و ثبات سیستم بانک و یا بورس و غیره)
- ✓ واحدهای این بخش با چه ترکیبی از اهداف (منفعت سیستم / منفعت شخصی) و با چه مقدار سرمایه وارد بازار می شوند؟

بخش ۲

- ✓ بازار پول (بانک) و بازار سرمایه (بورس، فرا بورس، بورس کالا، بورس انرژی و...) با اهداف تعیین شده در بخش کشاورزی با چه ملاکی عمل می کنند؟
- ✓ این دو بازار با چه ملاک هایی کنترل می شوند؟ و با چه ملاک هایی سایر بخش ها را رصد می کنند؟
- ✓ چقدر این دو بازار در فعالیت های بخش کشاورزی نسبت به شوک های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی واکنش های مناسب نشان می دهند؟

بخش ۳

- ✓ واحدهای موجود در بخش سوم با چه هدف، با چه روش و به چه میزان جذب سرمایه می کنند؟
- ✓ کدام یک از دو بازار پول و بازار سرمایه برای واحد ها دارای منفعت بیشتری می باشد؟
- ✓ آیا تناسبی در رشد واحد های این بخش از نظر نوع فعالیت و تاثیر گذاری بر روی یکدیگر وجود دارد؟
- ✓ ملاک های سنجش عملکرد این واحد ها در رسیدن به اهداف تعیین شده چیست؟ آیا ملاکی برای راستی آزمایی عملکرد وجود دارد؟

آثار تشریح:

- ✓ عدم وجود پاسخ دقیق، منطقی و شفاف به این سئوالات تنها یک مسیر را برای تمام واحدهای تمام بخش ها باز می کند و آن نگاه سفته بازی به بخش کشاورزی است و اینکه در پایین بخریم و در بالا بفروشیم و این کمرنگ شدن تولید را به همراه دارد (برای خرده کشاورزان)
- ✓ عدم آشنایی کشاورز با مفاهیم هوش مالی و سواد مالی و الگوی بهینه مصرف و در پی آن حضور در بازار پول بیشتر و در نهایت توزیع پول توسط بانک ها و تبدیل به معیشت و مصرف بجای توسعه تولید.
- ✓ انتخاب های پر ریسک بدلیل عدم آشنایی با زنجیره ارزش محصولات کشاورزی، وابسته به اقلیم نوع محصول، الگوی کشت و ...

اقدام در جهت کمک به حل مسائل

- ✓ طراحی یک مدل زنجیره تامین (مالی / محصول) در بخش کشاورزی متناسب با هر زیر بخش بر پایه بلاکچین و متاورس (در سازمان تات)
- این مدل با نگاه به دستیابی به تمام اهداف تعیین شده در کشاورزی توسط دولت و سیاستگذار با استفاده از ابزار و امکانات بلاکچین و متاورس بصورت سیستمی با استفاده از داده های کلان (Big Data) تمام واحدهای موجود در ۳ بخش مذکور را در سطح آگاهی کامل قرار می دهد و توسط هوش مصنوعی کلیه فعالیت ها رصد و کنترل شده و علاوه بر گزارش دهی و آینده نگری، تصمیم سازی می شود. این مدل بر اساس پروژه بزرگ قابل عملیاتی می باشد.

زنجیره تامین مالی دامپروری با نوآوری مدل و کنترل ریسک

- نوآوری مدل زنجیره تامین مالی دامپروری تحت مدل شرکت تضمینی

- ✓ طبقه بندی مدل های زنجیره تامین مالی دامپروری
- ✓ مدل مالی زنجیره تامین تحت صندوق حلقه بسته
- ✓ توابع و تقسیم ریسک در شرکت های داخلی شرکت اصلی

- پیوندهای کلیدی و نقاط کنترل ریسک در مدل زنجیره تامین مالی دامپروری

- ✓ پیوندهای کلیدی کنترل ریسک
- ✓ نکات کلیدی کنترل ریسک و رعایت آن ها

نوآوری راهبردهای کنترل ریسک مبتنی بر داده های کلان در شرکت گارانتی کشاورزی و دامپروری

-مرحله درخواست وام

- ✓ کنترل ریسک کسب و کار در جذب مشتری
- ✓ کنترل ریسک مالی جذب مشتری

-مرحله استفاده از وام

- ✓ کنترل ریسک مالی تامین کنندگان مواد اولیه بالادستی
- ✓ کنترل ریسک کسب و کار دامپروری

-مرحله بازیابی وام

- ✓ کنترل ریسک کسب و کار قطع حمل و نقل محصولات دامپروری
- ✓ کنترل ریسک مالی نوسانات قیمت بازار
- ✓ کنترل ریسک مالی فروشندگان پایین دستی
- ✓ کنترل ریسک مالی نکول ذهنی توسط دامپروری

- تأثیر تأمین مالی زنجیره تأمین دامپروری بر ذینفعان مختلف

- ✓ موقعیت خود را در صنعت افزایش می دهد.
- ✓ شرکت گارانتی کشاورزی و دامپروری فعالیت های خود را افزایش می دهد و سود می برد.
- ✓ کشاورزان دامپرور به طور موثر مشکلات مالی را کاهش می دهند.

وزارت جهاد و مشاوره
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

بااستاد فزراوان

 Email:

a.sharifmoghaddasi@areeo.ac.ir